

عنوان مقاله:

خاتون های شاهنامه بزرگ مغولی (تحلیل نقش و جایگاه زنان در شاهنامه بزرگ مغولی با رویکرد بازتاب)

محل انتشار:

فصلنامه زن در فرهنگ و هنر، دوره 6، شماره 3 (سال: 1393)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسنده:

الهه شهزاد - مربی، گروه هنر و معماری، دانشگاه پیام نور

خلاصه مقاله:

با ظهور مغولان (ایلخانان) در ایران، هنر مصورسازی کتاب به طور رسمی شکل گرفت و از این دوران به بعد این هنر مسیر شکوفایی را پیمود. شاهنامه بزرگ مغولی (دموت)، شاهکار نگارگری عهد ایلخانی، به منزله نخستین نسخه مصور درباری در دوران ابوسعید بهادر خان، در تبریز تصویرسازی شد و پس از آن به تدریج دیگر شاهنامه های مصور به وجود آمد. حضور چشمگیر زنان در نگاره های این نسخه، یکی از نکات متمایز این شاهنامه است. این مقاله مبتنی بر این فرضیه است که میزان و نحوه حضور زنان در این شاهنامه با جایگاه و شرایط اجتماعی زنان در عهد ایلخانی مرتبط است. در این راستا، شناخت ابعاد اجتماعی شاهنامه بزرگ و به طور اخص نقش و جایگاه زنان در نگاره ها هدف اصلی پژوهش است و نگارنده با رویکرد جامعه شناسانه در پی کشف نحوه بازتاب جامعه در اثر هنری است. در این زمینه، ۵۲ نگاره از این شاهنامه با روش تحلیلی توصیفی بررسی شده و ابزار تحلیل، نظریه بازتاب در جامعه شناسی هنر است. بنا بر یافته های تحقیق، همان طور که زنان در عهد ایلخانی از جایگاه و منزلت استثنایی در تاریخ ایران برخوردارند، به گونه ای که این دوران را عصر برابری مرد و زن می دانند، زنان در نگاره ها نیز به صورت چشمگیر و متمایزی دیده می شوند. این حضور در صحنه هایی با مضامین درباری پررنگ تر است و نوع حضور زنان در نگاره ها با نحوه زندگی ایشان منطبق است. بدین ترتیب، بار دیگر مشخص می شود که اثر هنری به منزله فرآورده ای اجتماعی ارزش ها و باورهای زمان را با خود همراه دارد.

کلمات کلیدی:

رویکرد بازتاب، زن در نگاره، شاهنامه بزرگ مغولی، عهد ایلخانی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1771864>

